

OVERWENNEN VAN PAPEGAAIEN VAN EEN ZAADDIEET NAAR ANDERE VOEDING

INLEIDING

Papegaaien die als gezelschapsvogels worden gehouden krijgen in veel gevallen een voeding aangeboden die grotendeels bestaat uit zaden en noten. Helaas zijn zaden en noten niet volledig gebalanceerd en bevatten ze niet alle voedingsstoffen die nodig zijn om gezond te blijven; daarnaast zijn ze ook vet- en energierijk. Een eenzijdig zadendieet verhoogt het risico op het ontwikkelen van vitamine en mineralentekorten, vetzucht, verminderde weerstand, gezondheidsproblemen en kan mogelijk de levensverwachting van uw papegaai verminderen. De meeste papegaaien zullen een langer, gezonder leven leiden wanneer de vogel een samengesteld dieet krijgen dat speciaal ontwikkeld is voor papegaaien en aangevuld wordt met verse groente en fruit (kies zoveel mogelijk voor organische producten). Samengestelde diëten, bestaande uit pellets of brokjes, bevatten meer geschikte hoeveelheden aan vetten, eiwitten, vitaminen, mineralen en andere voedingsstoffen die vogels nodig hebben ten opzichte van een eenzijdig zadendieet. Helaas is het niet altijd makkelijk om papegaaien ervan te overtuigen dat het opgeven van hun favoriete, vetrijke maaltijd beter is voor hun gezondheid, en kan het een enorme uitdaging zijn om ze over te wennen op een samengesteld dieet!

Waarom houden papegaaien zoveel van zaden en noten?

In het wild hebben papegaaien geen toegang tot grote hoeveelheden aan vetrijke voeding zoals zaden en noten. Als gevolg daarvan zullen ze, wanneer ze dit voedsel aangeboden krijgen, proberen om hiervan zoveel mogelijk te eten als mogelijk. Hoewel deze drang vanuit het oogpunt van evolutie en ontwikkeling van de soort zinvol is, kan het voor onze gezelschapsvogels een probleem vormen wanneer ze vrije toegang hebben tot grote hoeveelheden van vetrijke voeding. De drang om zoveel mogelijk vetrijke voeding te eten is ook de reden voor het niet kunnen vertrouwen dat onze vogels zelf in staat zijn om een evenwichtige voeding tot zich te nemen: immers hun natuurlijke instinct zegt dat ze de vette voeding het eerst moeten opeten. Studies die uitgevoerd zijn met Amazonepapegaaien bevestigen deze natuurlijke drang en instinct: wanneer ze de keuze krijgen tussen zaden met een verschillend vetgehalte kiezen ze altijd de zaden met het hoogste energiegehalte en eten eerst dat op voor ze overgaan naar het eten van een tweede of derde keus voeding die daarna het meest energierijk qua samenstelling is.¹ Met andere woorden: wanneer een papegaai ongelimiteerd toegang krijgt tot hoog energierijke voeding dan zal dat vaak het enige zijn dat ze willen en zullen eten. Samengestelde diëten helpen voorkomen dat een vogel selectief en eenzijdig de voedselbron van zijn voorkeur eet, en zorgen ervoor dat een vogel dagelijks de noodzakelijke voedingsstoffen binnenkrijgt.

Het overwinnen en overschakelen van een eenzijdig zadendieet naar een samengesteld dieet bestaande uit brokjes, groente en fruit kan echter lastig zijn. Papegaaien kunnen neofoob zijn, dat betekent dat ze bang zijn voor nieuwe dingen, en daardoor zijn ze in zekere mate gewoontedieren, die geneigd zijn om de voeding te verkiezen die ze kennen. Dat kan betekenen dat ze een samengesteld dieet simpelweg weigeren omdat het anders is of niet herkend wordt als voer.

Het goede nieuws is dat er veel verschillende manieren zijn die inzetbaar zijn om te helpen bij het proces van overschakelen naar een meer gebalanceerde voeding. Het kan zijn dat aanpassingen van een methode of combineren van methoden nodig zijn om te leiden tot het beste resultaat bij uw vogel.

Bezoek aav.org of vind ons op Facebook: facebook.com/aavonline

OVERWENNEN VAN PAPEGAAIEN VAN EEN ZAADDIEET NAAR ANDERE VOEDING

Belangrijke aandachtspunten voor het overschakelen naar een andere voeding

- Een samengesteld dieet is niet voor elke vogel geschikt; om die reden is het raadzaam om een bezoek te brengen aan een vogelarts of vogelspecialist voordat u veranderingen in de voeding doorvoert.
- De belangrijkste factor in het succesvol overwennen naar een andere voeding is het hebben van geduld. Beloon uw vogel wanneer deze de nieuwe voeding probeert en wees voorbereid dat het weken of maanden kan duren voordat uw vogel de nieuwe voeding volledig geaccepteerd heeft.
- Wanneer u aanpassingen in de voeding doet kan de ontlasting van uw vogel veranderen in kleur, grootte en vastheid. Afhankelijk van wat u voert kan dit volledig normaal zijn: bepaalde brokjes bevatten namelijk natuurlijke of kunstmatige kleurstoffen, of hebben een hoger vochtgehalte. Het is belangrijk om foto's van deze ontlasting te nemen zodat u deze veranderingen kunt laten zien en bespreken met uw vogelarts totdat de overgang volledig is en een "nieuw normaal" voor de ontlasting is vastgesteld.
- Het overwennen van een vogel naar een ander, nieuw dieet kan stress met zich meebrengen, en aanpassingen in het dieet moeten daarom nooit gedaan worden bij een vogel die ziek is of die ook andere veranderingen ondergaat die stress met zich mee kunnen brengen, zoals veranderingen van leefomgeving, introductie van een nieuw kooigenootje of blootstelling aan sterke temperatuurswisselingen.
- Vogels die een voerverandering ondergaan moeten op zijn minst meerdere keren per week gewogen worden om ervoor te zorgen dat ze niet meer dan 5-10% van het lichaamsgewicht kwijtraken (vraag uw dierenarts om de AAV brochure over digitale weegschalen voor verdere informatie rondom het wegen van uw vogel). Ter illustratie; een valkparkiet die 100 gram weegt voorafgaand aan het overschakelen naar een andere voeding mag niet meer dan 5-10 gram lichaamsgewicht verliezen. Is dit wel het geval, dan dient een vogelarts benaderd te worden over de vervolgstappen.

OVERWENNEN VAN PAPEGAAIEN VAN EEN ZAADDIEET NAAR ANDERE VOEDING

Het belang van afwisseling

Afwisseling is belangrijk voor een goed uitgebalanceerd en evenwichtig dieet, maar ook om erachter te komen wat een vogel lekker vindt: hoewel we willen dat onze vogels een gezonde, uitgebalanceerde voeding eten, willen we immers nog steeds wel dat ze ook plezier hebben tijdens het verorberen van hun maaltijd! Daarbij is het niet alleen belangrijk om af te wisselen in de samenstelling en keuze te geven uit verschillende hoge kwaliteit voedselproducten, maar ook de manier waarop de voeding wordt aangeboden kan een enorm verschil maken in hoe het nieuwe voer wordt geaccepteerd.

Wanneer vers fruit en groente wordt aangeboden, wissel dan de grootte, vorm en textuur van deze items af. Een kleine vogel kan bijvoorbeeld bang zijn wanneer voedsel in grote brokken of stukken wordt aangeboden terwijl deze het sneller aanneemt en accepteert wanneer het aangeboden fruit of groente klein gesneden is, versnipperd wordt of aangeboden wordt als lange sliertjes. Een vogel kan daarnaast ook meer geneigd zijn om gekookte in plaats van rauwe producten te eten, of hele in plaats van bereide items. Papegaaien zijn verder erg speels en nieuwsgierig waardoor geprobeerd kan worden om groente aan te bieden in spiraal- of spoelvorm, geweven door speelgoed of de tralies heen, of in cake, brood of als puree. U kunt daarnaast ook proberen om stukjes broccoli of vochtige groene groente bovenin de kooi op te hangen zodat uw vogel deze kan onderzoeken en eraan kan knagen.

Wanneer u een vogel overwent naar brokjes, zorg dan dat u veel verschillende vormen, kleuren en texturen aan uw vogel beschikbaar stelt, en observeer in welke van deze brokjes uw vogel het meest geïnteresseerd is. Het bevochtigen of zachter maken van de brokjes voordat u ze aanbiedt kan ook een goede manier zijn om wat afwisseling te bieden. Brokjes kunnen bovendien fijn gemalen worden en gebruikt worden om ander voedsel zoals fruit, groente of pasta te bedekken, welke uw vogel mogelijk al lekker vindt. Voorgaande methoden kunnen helpen om uw vogel te laten wennen aan de smaak van het nieuwe voer en zorgen dat deze niet meer angstig is voor de nieuwe geur of uiterlijk ervan. De textuur van het gemalen brokje kan daarna langzaam maar zeker steeds grover gemaakt worden totdat uiteindelijk de ongemalen, normale grootte aangeboden kan worden en het andere eten dat ermee gemengd werd geleidelijk kan worden weggelaten. Zodra uw vogel eenmaal de brokjes graag eet, overweeg dan om twee of drie verschillende soorten brokjes aan te bieden zodat er afwisseling in het dieet aanwezig blijft.

OVERWENNEN VAN PAPEGAAIEN VAN EEN ZAADDIEET NAAR ANDERE VOEDING

Overwenmethodes

Beperking van zaden

Een methode die gebruikt kan worden om vogels te stimuleren om andere, nieuwe voeding te proberen omvat het beperken van de hoeveelheid zaden die dagelijks worden aangeboden. Bij het toepassen van deze methode is belangrijk om allereerst een goede inschatting te maken van de hoeveelheid zaden die uw vogel dagelijks eet. U combineert vervolgens de helft (50%) van deze hoeveelheid zaden met de nieuwe voeding en biedt dit gezamenlijk aan in de voerbak van uw vogel. Het achterliggende idee achter deze methode is dat uw vogel vanzelf hongerig genoeg wordt om het nieuwe voer te proberen maar niet uitgehongerd raakt.

Samen eten met de zwerm

De meeste papegaaien zijn groepsdieren en zullen hun baasje of verzorger gebruiken als richtlijn om te weten of een bepaalde voeding veilig is om te eten. Het kan daarom helpen om op een enthousiaste manier het nieuwe voer op te eten (of te doen alsof) en het voer daarna aan te bieden aan uw vogel. Wanneer de vogel een sterke band heeft met een van de gezinsleden, of juist een van de gezinsleden als rivaal ziet kan het een poging waard zijn om de rivaal het voer aan te laten bieden aan de persoon die gezien wordt als partner zodat de vogel het voer zelf ook wil proberen. Let op: door het verschil in bacteriën die mensen en papegaaien bij zich dragen dient voer nooit via de mond aangeboden te worden. Wanneer er een papegaai in huis aanwezig is die de brokjes goed eet kan deze vogel ook als een goed voorbeeld en rolmodel dienen voor de vogel die de brokjes niet herkent als voer.

Een andere manier om uw zaadetende vogel te stimuleren om brokjes te gaan eten kan zijn om meerdere hoopjes van verschillende brokjes op een vlak oppervlak neer te leggen en daarna met uw vinger vlak voor de hoopjes voer op het oppervlak te tikken. Dit kan enerzijds de aandacht van uw vogel trekken die dan meer geneigd is om de hoopjes te onderzoeken en te kiezen welke het meest aantrekkelijk oogt, maar door het tikken bootst u het geluid na dat gemaakt wordt bij het verzamelen van voer. U kunt daarbij ook een brokje oppakken tussen uw duim en

wijsvinger en het tussen beide heen en weer rollen vlakbij de tafel; deze beweging bootst het manipuleren van voer in de bek na – zodat het er voor de vogel uit ziet alsof u de brokjes aan het “eten” bent met uw vingers.

Voeren op een nieuwe plek

Het kan helpen om nieuwe voeding buiten de kooi aan te bieden of vlakbij een favoriet speeltje of zitstok te plaatsen. Daarnaast kan het voor vogels zoals (valk)parkieten, die in de natuur veel op de grond naar voedsel scharrelen, helpen om het voer op een vlak oppervlak zoals een tafel of zelfs een spiegel aan te bieden. Wanneer u een spiegel gebruikt kan de vogel hierin zijn eigen reflectie zien, waardoor het lijkt alsof een zwermgenoot het nieuwe voer aan het eten is, en daarmee uw vogel stimuleren om het voer te gaan eten.

Voeren met intervallen

Het voeren met intervallen is een andere manier om acceptatie van nieuwe voeding door uw vogel te vergemakkelijken. Bij het toepassen van deze methode biedt u dagelijks twee of drie keer per dag gedurende een korte tijd (20-30 minuten) een beperkte hoeveelheid zaad aan uw vogel aan (in plaats van het zaad 24 uur in de kooi aanwezig te hebben). Na deze periode haalt u het niet opgegeten zaad weer weg terwijl het nieuwe voer en water de hele dag beschikbaar blijven, en zo nodig vervangen en ververs worden).

Wanneer uw vogel aan deze routine gewend is geraakt, zult u als eerste het aangeboden zaad in de ochtend weglaten. Het idee hierachter is dat uw vogel in de ochtend het meest hongerig zal zijn, na de hele nacht gevestigd te hebben, en daardoor meer geneigd zal zijn om het nieuwe voer te proberen. Wanneer uw vogel eenmaal de nieuwe brokjes heeft gegeten kunt u de zaden die in de avond en middag worden aangeboden weg laten totdat zaden uiteindelijk alleen nog worden aangeboden als lekkernij of extraatje.

OVERWENNEN VAN PAPEGAAIEN VAN EEN ZAADDIEET NAAR ANDERE VOEDING

Geduld is een schone zaak...

Het is belangrijk te onthouden dat geduld de sleutel tot succes is. Als baasje/verzorger dient u vol te houden en geduldig te zijn met uw vogel: het aanbrenge van verbeteringen in het dieet kan een hoop tijd en inzet vergen. Het kan weken, maanden of zelfs een jaar duren voordat het gewenste resultaat behaald is, maar uw uiteindelijke beloning is een gezonder maatje, hopelijk voor een heel lange tijd.

Onthoud dat verandering moeilijk voor ons allemaal is, dus ook voor onze vogelkameraden. Het is normaal voor vogels om in opstand te komen wanneer een nieuw dieet aangeboden wordt. Voorbeelden hiervan omvatten onder heftiger of meer schreeuwen, agressie, vernielzucht of met het voer lopen knoeien of smijten. Deze gedragingen zullen in zijn algemeenheid eerst verergeren voordat ze verminderen. Indien u zich hierover zorgen maakt kunt u contact opnemen met uw vogelarts voor aanvullende begeleiding in deze situaties.

Een laatste gedachte

Hoewel het belangrijk is dat de meerderheid van de calorieën die uw vogel nuttigt afkomstig zijn van gezonde voedingsmiddelen kan het in het algemeen geen kwaad om uw vogel zo af en toe iets lekkers of extra's aan te bieden. Onthoudt daarbij echter wel dat vogels veel kleiner zijn dan wij, waardoor hun extraatjes ook vergelijkbaar klein moeten zijn en minder dan 10% van het totaal gegeten (niet aangeboden) dieet moeten omvatten. Extraatjes en lekkers worden daarbij bij voorkeur bewaard voor foerageren of tijdens een training.

Informatiebronnen

Veel voedingsfabrikanten van samengestelde diëten voor vogels bieden suggesties en ideeën aan over het succesvol overwinnen van vogels naar hun voeding. Een aantal voorbeelden zijn hieronder opgesomd.

- <https://www.harrisonsbirdfoods.com/new-to-harrisons.asp>
- <https://lafeber.com/pet-birds/how-to-switch-or-convert-your-bird-from-seeds-to-pellets/>
- <https://roudybush.myshopify.com/pages/switching-to-roudybush>
- <https://zupreem.com/avian-conversion/> (Deze website heeft drie video's beschikbaar over verschillende manieren om uw vogel over te wennen naar een samengesteld dieet die u wellicht behulpzaam zult vinden.)

OVERWENNEN VAN PAPEGAAIEN VAN EEN ZAADDIEET NAAR ANDERE VOEDING

AAV: Vaststellen van de standaard in vogelgeneeskunde

Vogelgeneeskunde is een onderscheidend en erg gespecialiseerd vak waarvoor uitgebreide training, gevorderde vaardigheden en praktijken specifiek ontworpen en uitgerust om opgenomen vogels te behandelen noodzakelijk zijn. The Association of Avian Veterinarians is opgericht om dierenartsen te voorzien van deze speciale voorlichting en om ze up to date te houden met de nieuwste informatie betreffende vogelgezondheid. De AAV houdt jaarlijkse vogelgeneeskundecongressen en publiceert het peer-reviewed *Journal of Avian Medicine and Surgery* tijdschrift. De AAV draagt ook jaarlijks financieel bij aan de bescherming van vogels en sponsort wetenschappelijke studies om zo de vooruitgang van kennis binnen de vogelgeneeskunde te stimuleren.

Voor meer informatie

Voor meer informatie over vogels kunt u uw dierenarts vragen naar kopieën van de volgende AAV Client Educatie Brochures:

- Aviaire Chlamydia en Psittacose
- Diergeneeskundige zorg voor uw gezelschapsvogel*
- Basiszorg voor gezelschapsvogels*
- Preventie van verwondingen en EHBO
- Managen van de chronisch ei-leggende gezelschapsvogel
- Ziekteverschijnselen bij gezelschapsvogels*
- Ultraviolet licht voor gezelschapsvogels
- Wanneer moet ik mijn vogel naar de dierenarts brengen?*
- Zoönosen bij hobbykippen*

**Beschikbaar in meerdere talen. Alle andere brochures zijn op het moment alleen beschikbaar in het Engels.*

Scan deze QR code om deze en andere handouts te zien op AAV's informatie voor vogeigenaren pagina!

Online bronnen

Volg AAV op Facebook (www.facebook.com/aavonline) voor goede tips en het laatste nieuws voor vogeigenaren. U kunt ons ook vinden op Twitter (@aavonline) en YouTube!

Onze website, www.aav.org, biedt een Find-a-Vet functie aan om u te helpen met het lokaliseren van vogeldierenartsen over de gehele wereld. We bieden ook een verscheidenheid aan hulpbronnen aan zoals basisinstructies over de verzorging van vogels en meer. Bekijk de website vandaag nog!

Vrijwaring: De vertaalde informatie is in eerste instantie geschreven ten bate van de inwoners van Noord Amerika. Regelgeving kan per regio en land verschillen. Het is daarom mogelijk dat niet alles wat hier beschreven is toegestaan is in uw regio. U wordt daarom geadviseerd om te controleren of hetgeen hier beschreven wordt past binnen de regelgeving in uw omgeving, en dat u zich aan die regelgeving houdt.

Referenties

1. Brightsmith DJ. Nutritional Levels of Diets Fed to Captive Amazon Parrots: Does Mixing Seed, Produce, and Pellets Provide a Healthy Diet? *J Avian Med Surg.* 2012;26(3): 149-160.

Speciale dank aan...

Deze informatiefolder is geschreven door dierenarts Salina Locke. Foto's zijn beschikbaar gesteld door Andrea Fatool, Stephanie Lamb, Bobbie Jackson, en Anna Osofsky.

Bezoek aav.org of vind ons op Facebook: facebook.com/aavonline